

ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΠΩΝ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ **LIFE PRESPA WATERBIRDS**

Δράσεις διαχείρισης της βλάστησης του υγροτόπου και ενίσχυση της βόσκησης

Το 2020 ήταν μια χρονιά που η **διαχείριση του υγροτόπου** είχε σημαντική εξέλιξη σε όλα τα επίπεδα. Με την επίβλεψη του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών, την υποστήριξη της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών στην οριοθέτηση των περιοχών, και τη συμμετοχή κτηνοτρόφων, οι κοπές της υγροτοπικής βλάστησης ολοκληρώθηκαν στις αρχές του χειμώνα, καλύπτοντας έκταση 622 στρεμμάτων. Το κομμένο καλάμι μοιράστηκε στους κτηνοτρόφους που εκδήλωσαν ενδιαφέρον μέσω αίτησης προς τον ΦΔΕΠΑΠ, ο οποίος έχει και την εποπτεία στη διαδικασία κατανομής της κομμένης βιομάζας του καλαμιού. Η συνεργασία κτηνοτρόφων και όλων των εμπλεκόμενων φορέων της περιοχής φαίνεται πως για τρίτη συνεχόμενη χρονιά φέρνει τα θετικά αποτελέσματα που όλοι προσδοκούν από τη διαχείριση του υγροτόπου.

Με την ενθαρρυντική συμμετοχή των παραγωγικών ομάδων της περιοχής, την υποστήριξη υπηρεσιών αλλά και τη συνεργασία δυο προγραμμάτων της ΕΠΠ: του LIFE Prespa Waterbirds και του διασυνοριακού Strengthening NGO-led Conservation in the Transboundary Prespa Basin, υλοποιήθηκε φέτος στον υγρότοπο μια ακόμη σημαντική δράση. Τοποθετήθηκαν ηλεκτρικές περιφράξεις στις περιοχές Σλάτινα Πλατέως και Κούλα με σκοπό την ενίσχυση και οργάνωση της βόσκησης στον υγρότοπο. Με τη βοήθεια των **περιφράξεων** θα περιοριστούν τα κοπάδια σε συγκεκριμένες εκτάσεις, όπου είναι χρήσιμο να αυξηθεί η βόσκηση, βοηθώντας έτσι στην προστασία και διατήρηση των υγρών λιβαδιών.

—
Διαχείριση
με κοπές και βόσκηση
στην Οπάγια
—

Αποτελέσματα της διαχείρισης στον υγρότοπο

Την άνοιξη του 2020, η στάθμη της λίμνης κυμάνθηκε σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, σε συνέχεια της επίσης πολύ ξηρής προηγούμενης χρονιάς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, οι πλημμυρισμένες εκτάσεις με ρηχά νερά στις παρυφές της λίμνης, που αποτελούν τόπους κατάλληλους για το ράσισμα των ψαριών και τη διατροφή των υδρόβιων πουλιών, να είναι ελάχιστες. Τα υδρόβια πουλιά δεν μπόρεσαν να χρησιμοποιήσουν τις περιοχές αυτές, αφού δεν κατακλύστηκαν από νερό ώστε να δημιουργηθούν υγρά λιβάδια.

Η παρατεταμένη ξηρασία και τα χαμηλά επίπεδα της στάθμης της Μικρής Πρέσπας ευνόησαν την εκδήλωση πυρκαγιών που σημειώθηκαν και φέτος στις αρχές της χρονιάς και κατέστρεψαν μέρος του καλαμιώνα, αλλά και φωλιές ερωδιών που είχαν ήδη φωλιάσει. Παράλληλα διαπιστώθηκε και η αποτελεσματικότητα των αντιπυρικών ζωνών σε κάποιες περιοχές, όπως για παράδειγμα στη Μικρολίμνη, όπου σταμάτησε εγκαίρως η εξάπλωση της φωτιάς.

Επίσης, κάποιες από τις αντιπυρικές ζώνες που δημιουργήθηκαν στον καλαμιώνα, φάνηκε ότι λειτούργησαν, κυρίως στις αρχές της άνοιξης, και ως τόποι διατροφής των ερωδιών και άλλων υδρόβιων πουλιών. Τα βαθύτερα σημεία αυτών των αντιπυρικών ζωνών κατακλύστηκαν με νερό κι έτσι εξυπηρετήσαν, έστω μερικώς, τις ανάγκες των ειδών-στόχων του προγράμματος για ρηχά νερά ελεύθερα βλάστησης. Διαπιστώθηκε λοιπόν ξεκάθαρα ότι όσο πιο χαμηλά βρίσκεται η στάθμη της λίμνης, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη διαχείρισης του καλαμιώνα τόσο σε έκταση όσο και σε βάθος. Επίσης, έγινε προφανής και η ανάγκη επέκτασης των αντιπυρικών ζωνών καθώς προέκυψε ότι εκτός από αντιπυρική προστασία, κάποιες από αυτές παρέχουν και σημαντικούς τόπους διατροφής για σημαντικά είδη υδρόβιων πουλιών.

Η διαχείριση βλάστησης στον υγρότοπο σε νούμερα

ΕΚΤΑΣΗ ΚΟΠΩΝ

2019 | 2020

832 | 622

στρέμματα

45%

με τη συμμετοχή των κτηνοτρόφων

ΒΙΟΜΑΖΑ

2019 | 2020

230 | 190

τόνοι

>20

επωφελούμενοι κτηνοτρόφοι

3 επωφελούμενοι γεωργοί

(πειραματική χρήση σε φασολοκαλλιέργειες)

ΒΟΣΚΗΣΗ

2

ηλεκτρικές περιφράξεις σε σημαντικές περιοχές

5 κοπάδια αγελάδων στην παραλίμνια ζώνη

2019

2020

Τα αποτελέσματα της ξηρασίας στη Βρωμολίμνη

Ενίσχυση χώρων αναπαραγωγής των ψαριών και διατροφής των πουλιών

Οι εργασίες αποκατάστασης που πραγματοποιήθηκαν στις **εκβολές των ρεμάτων** του Λευκώνα και της Μικρολίμνης ξεκίνησαν το φθινόπωρο του 2018, συνεχίστηκαν το 2019 και για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα η απομάκρυνση της βλάστησης από τα ρέματα υλοποιήθηκε και μέσα στο 2020. Οι καθαρισμοί πραγματοποιήθηκαν με το ειδικό αμφίβιο μηχάνημα Truxor αλλά και χειρωνακτικά σε κάποιες περιπτώσεις όπως στο ρέμα του Λευκώνα. Στόχος αυτών των ενεργειών είναι να βελτιωθεί η κατάσταση των εκβολών των ρεμάτων, ώστε να μπορούν να λειτουργούν αποτελεσματικά ως χώροι αναπαραγωγής ψαριών. Από τα μέχρι τώρα αποτελέσματα προκύπτει ότι ο στόχος αυτός έχει επιτευχθεί, καθώς μετά τους καθαρισμούς το νερό

κυλά ανεμπόδιστα κατά την περίοδο ωοτοκίας των ψαριών επιτρέποντάς τα να εισέλθουν στα ρέματα. Έτσι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, 6 είδη ψαριών, ανάμεσα τους 3 ενδημικά της περιοχής, το τσιρόνι, ο κέφαλος και το σκουμπούζι, κατάφεραν να εισέλθουν στα δυο ρέματα και να αναπαρχθούν. Επίσης, σημαντικά αποτελέσματα από τους καθαρισμούς των ρεμάτων προέκυψαν και για τα πουλιά καθώς την άνοιξη παρατηρήθηκαν στο ποτάμι του Λευκώνα να τρέφονται ακόμα και χαλκόκοτες, γεγονός που τονίζει ότι οι εκβολές των ρεμάτων στις οποίες αποκαθίσταται η ροή του νερού, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικούς χώρους διατροφής υδρόβιων πουλιών.

© Ο. Αλεξανδρόπου

Εξ αποστάσεως θερινό σχολείο για φοιτητές από τις τρεις χώρες της λεκάνης των Πρεσπών

Το φετινό **θερινό σχολείο** με τίτλο «Διαχείριση και Παρακολούθηση Υγροτόπων», λόγω των περιορισμών για την εξάπλωση του COVID19, πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως μέσω της χρήσης ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Έτσι, στα τέλη Ιουλίου φοιτητές από την Ελλάδα, τη Βόρεια Μακεδονία και την Αλβανία συναντήθηκαν διαδικτυακά για να γνωρίσουν και να διερευνήσουν τρόπους προσέγγισης ζητημάτων που αφορούν στη διαχείριση των υγροτόπων, μέσα από το παράδειγμα των δράσεων του LIFE Prespa Waterbirds αλλά και μέσω του προγράμματος «Strengthening NGO-led Conservation in the Transboundary Prespa Basin», το οποίο συνέβαλε προβάλλοντας την ανάγκη της διασυνοριακής διάστασης στις δράσεις διαχείρισης των υγροτόπων.

Μέσα από το ειδικά σχεδιασμένο ψηφιακό περιβάλλον και το υλικό που είχαν στη διάθεσή τους οι φοιτητές, τους δόθηκε η δυνατότητα να γνωρίσουν την Πρέσπα, να συνομιλήσουν με τους εκπαιδευτές αλλά και να εργαστούν ομαδικά και να ανταλλάξουν γνώσεις και εμπειρίες. Μπορεί η φυσική παρουσία των φοιτητών στην περιοχή να μην ήταν δυνατή, ωστόσο οι εικόνες της Πρέσπας έφτασαν στις οθόνες όλων όσοι συμμετείχαν. Τα θέματα διαχείρισης και παρακολούθησης των υγροτόπων προκάλεσαν ενδιαφέρον αλλά και νέα ερωτήματα, γι' αυτό και προσδοκία όλων των συμμετεχόντων είναι να επισκεφθούν στο μέλλον την περιοχή μας.

Οι Presplorers ολοκληρώνουν τις δράσεις τους

Οι **Presplorers**, από την αρχή του προγράμματος μέχρι και σήμερα δούλεψαν συστηματικά, με διάθεση και με αφοσίωση πραγματικών επιστημόνων. Στις τακτικές τους συναντήσεις έκαναν εξορμήσεις στο πεδίο, άλλοτε για να καταγράψουν τη στάθμη και τη θερμοκρασία της Μικρής Πρέσπας και να παρατηρήσουν τις αλλαγές στην όχθη της και άλλοτε για να μελετήσουν τη βλάστηση και να συγκρίνουν τα δεδομένα τους από τις διαφορετικές χρονικές περιόδους. Οι δραστήριοι Presplorers έκαναν επίσης παρατήρηση πουλιών και συμμετείχαν στις μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις των υδρόβιων πουλιών. Όλες αυτές τις νέες τους εμπειρίες στο πεδίο κατάφεραν να τις αποτυπώσουν με επιτυχία μέσα από τις σημειώσεις τους στο καλλιτεχνικό τους ημερολόγιο, το blog τους, τις φωτογραφίες τους και την φωτογραφική έκθεση που ταξίδεψε αλλά και μέσα από τη μικρού μήκους ταινία που επίσης ετοίμασαν οι ίδιοι. Για την παραγωγή της ταινίας τους που έχει τίτλο «Άνθρωποι και Νεραϊδες, μύθοι και αλήθειες», έγραψαν οι ίδιοι το σενάριο, πήραν συνεντεύξεις από κατοίκους της περιοχής και επιστήμονες, κινηματογράφησαν τα πλάνα και ξεδίπλωσαν το υποκριτικό τους ταλέντο. Οι Presplorers με το κέφι και τον ενθουσιασμό τους, αλλά συγχρόνως με τη συνέπεια και την υπευθυνότητα που έδειξαν για κάθε είδους δράση που υλοποίησαν, αποτέλεσαν μια νεανική ομάδα - πρότυπο που μας γέμισε με αισιοδοξία για το μέλλον.

Οι δράσεις διαχείρισης στο υγρότοπο εφαρμόζονται υπό την επίβλεψη του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών, βάσει καθορισμένων διαδικασιών. Για την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων ήταν απαραίτητη η συμβολή πολλών υπηρεσιών, όπως της Κτηματικής Υπηρεσίας Φλώρινας, του Τμήματος Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδάσμου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής ΠΕ Φλώρινας και του Τμήματος Περιβάλλοντος και Υδρο-οικονομίας της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΕ Φλώρινας.

Η υλοποίηση των κοπών και η συλλογή βιομάζας από τον υγρότοπο επιτεύχθηκε με τη συνεργασία των κτηνοτρόφων της περιοχής. Η πειραματική χρήση της βιομάζας ως εδαφοβελτιωτικό σε φασολοκαλλιέργειες δε θα ήταν δυνατή χωρίς τη συνεργασία τριών γεωργών της περιοχής και του Τμήματος Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Δυτική Μακεδονίας.

ΤΙΤΛΟΣ:

«Δράσεις για την προστασία των υδρόβιων πουλιών στη Μικρή Πρέσπα: συμβάλλοντας στην προσαρμογή των οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και δημιουργώντας οφέλη για την τοπική κοινωνία» - LIFE15 NAT/GR/000936

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ:

LIFE Prespa Waterbirds

ΔΙΑΡΚΕΙΑ:

1 Οκτωβρίου 2016 – 30 Σεπτεμβρίου 2021

www.prespawaterbirds.gr

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Prespa Ohrid Nature Trust, το Πράσινο Ταμείο και με δωρεά από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ:

Εταιρία Προστασίας Πρεσπών

ΕΤΑΙΡΟΙ:

Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών
Fondation Tour du Valat

ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΡΑΣΗΣ:

Λίμνη Μικρή Πρέσπα

